

Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ(*)

Τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καί πάσης Ἑλλάδος
κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ.

Ἡ ἐπικοινωνία στήν Ἐκκλησία εἶναι συνδεδεμένη μέ τήν ἰδιά Της τήν ὕπαρξη. Ἀπό τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ μέχρι σήμερα καί μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος, ἡ Ἐκκλησία μας δέν κάνει τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά ἐπικοινωνεῖ μέ τόν κόσμο, νά διδάσκει καί νά ἐργάζεται γιά τή σωτηρία του. Οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, ἐφαρμόζοντας τόν λόγο τοῦ Κυρίου, ἐκήρυξαν ἀνά τήν Οἰκουμένη, βαπτίζοντας εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἰδικότερα ὁ ἰδρυτής τῆς Ἐκκλησίας μας, Ἀπόστολος Παῦλος θεωρεῖται - καί ἀπό τοὺς κοσμικοὺς ἀνθρώπους ἀκόμη - ὡς ὁ ἰδρυτής τῆς ἐπικοινωνίας καί τῆς ἱεραποστολῆς, ἀφοῦ γιά τὰ μέτρα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπετέλεσε τό πραγματικό κατόρθωμα νά διατρέξει μέ κάθε προσφερόμενο συγκοινωνιακό μέσο χιλιάδες χιλιόμετρα ξηρᾶς καί θαλάσσης καί ὄχι μόνο ἱδρυσε τοπικές Ἐκκλησίες, ἀλλά ἕως τό μαρτυρικό τέλος τῆς ζωῆς του ἐπικοινωνοῦσε συνεχῶς μαζί τους, ἀπό τό ἐνδιαφέρον καί τή μέριμνά του γιά τήν πορεία τους.

Στή συνέχεια οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἐπικοινωνοῦσαν μέ τό ποίμνιό τους δι' ἐπιστολῶν, διά κηρυγμάτων, διά συγγραμμάτων καί διά κάθε ἄλλου προσιτοῦ σ' αὐτοὺς μέσου,

*) Ὁμιλία σέ Ἡμερίδα Ὑπευθύνων Ἐκκλησιαστικοῦ Τύπου (Μονή Πεντέλης, 6 Μαΐου 2006).

πάντα μέ περισσή ἀγάπη καί μέ σκοπό τή διακονία τῶν συνανθρώπων τους καί τή βοήθεια πρὸς αὐτοὺς στό δρόμο τῆς σωτηρίας. Ἡ Ἐκκλησία πάντοτε χρησιμοποίησε τήν προσφερόμενη τεχνολογία γιὰ τή σπορά τοῦ Λόγου Της. Ὁ μαρτυρικός Οἰκουμενικός Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρις (1572-1638) ἀπὸ τῆς ἀνόδου του στό θρόνο ὡς πρῶτο μέλημά του εἶχε τήν ἵδρυση ἑλληνικοῦ τυπογραφείου στήν Κωνσταντινούπολη, λίγες δεκαετίες μετὰ τήν ἐφεύρεση τῆς Τυπογραφίας, τῆς ὁποίας, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, τό πρῶτο ἔργο ἦταν ἡ Ἀγία Γραφή. Σήμερα ἡ Ἐκκλησία ἔχει στή διάθεσή της τήν ἠλεκτρονική καί ψηφιακή τεχνολογία, τήν ὁποία χρησιμοποιεῖ πάντα πρὸς σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἔργου θά ἀναφέρω στήν ἀγάπη σας ἓνα δεκάλογο σκέψεων:

Πρῶτον. Ὅλοι ὅσοι ἀσχολούμεθα μέ τήν ἐπικοινωνία μέ τόν κόσμο, κληρικοί καί λαϊκοί, πρέπει νά ἔχουμε τήν ταπείνωση τοῦ Τελώνου, τήν ἔμπρακτη ἀγάπη τοῦ Σαμαρείτου, τή μετάνοια τοῦ Ἀσώτου, τήν ἐπίγνωση τῆς ἀμαρτίας τῆς ὀλίγον πρό τοῦ Πάθους ἀλειψάσης μέ τό μύρο τά πόδια τοῦ Κυρίου μας ἀμαρτωλῆς, τήν ἀγνότητα καί τήν ἀγάπη τοῦ Ἰωάννη, τόν ἄδολο ἱεραποστολικό ἐνθουσιασμό τοῦ Πέτρου, τόν ἱεραποστολικό ζῆλο τοῦ Παύλου.

Νά συνδυάσουμε, δηλαδή, τά τάλαντα πού μᾶς ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός μέ τήν Πίστη καί τόν πνευματικό ἀγῶνα ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Δεύτερον. Πρέπει νά ἔχουμε βαθειά κατανόηση, ὅτι τά ἐπικοινωνιακά μέσα τῆς Ἐκκλησίας (Ἐντυπα, Ραδιόφωνο, Ἰντερνετ, CD, DVD, κασέττες καί τά ἄλλα) ἀποτελοῦν προέκταση τοῦ λόγου τῆς Ἐκκλησίας καί μέσα γιὰ τή διασπορά του σέ ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Ἡ ἐπίγνωση αὐτὴ μᾶς δημιουργεῖ τό θετικό συναίσθημα τῆς τεράστιας εὐθύνης πού ἔχουμε, ὅταν λέμε ἢ γράφουμε κάτι, ἀπευθυνόμενοι πρὸς τό λαό. Εἴτε τό θέμα εἶναι ψυχαγωγικό, εἴτε εἶναι ἐνημερωτικό, πάντα εἶναι στό πλαίσιο τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλη-

σίας καί ποτέ δέν αὐτονομεῖται.

Τρίτον. Ἡ ἐπίγνωση τῆς εὐθύνης μᾶς ὁδηγεῖ στό νά βελτιώνουμε συνεχῶς καί ἐν πλήρει ψυχικῇ ἐλευθερίᾳ τόν ἑαυτό μας καί νά ἔχουμε μεγάλη προσοχή στή ζωή μας, γιατί ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας γράφουμε, ἐνεργοῦμε καί λαλοῦμε.

Τέταρτον. Δέν πρέπει ποτέ νά μᾶς διαφεύγει τό γεγονός ὅτι ὁ ρόλος ὅλων ὅσοι ἐργάζονται μέ ὅποιονδήποτε τρόπο στήν Ἐκκλησία καί ιδιαίτερα ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὡς ἔργο τους τήν ἐπικοινωνία τῆς Ἐκκλησίας μέ τό λαό, δέν εἶναι νά προσαρμόζουν τό Λόγο τοῦ Θεοῦ στίς ἀντιλήψεις τους, ἀλλά νά ὑποτάσσουν τό ἐγώ τους καί νά προσφέρουν τόν ἑαυτό τους στήν ὑπηρεσία τοῦ συνανθρώπου μας. Ὅποτε ἄνθρωποι τῆς Ἐκκλησίας, ἀκόμη καί γιά αἰτιολογημένες αἰτίες, θέλησαν νά ἐπιβάλουν τό ἴδιο θέλημά τους στό πλήρωμά Της, ὁ Θεός τοὺς στέρησε ἀπό τή Χάρη Του καί ὁδήγησαν τήν Ἐκκλησία στήν παρακμή.

Πέμπτον. Παρακμιακό εἶναι καί τό φαινόμενο στήν Ἐκκλησία, ὅταν, ἐργαζόμενοι σ' αὐτήν ὡς στελέχη, κληρικοί καί λαϊκοί, αἰσθάνονται, ὅτι ἀπέκτησαν κάποια ἐξουσία, μέ τήν κοσμική ἔννοια. Δέν ὑπάρχει χειρότερη, πιό ἀμαρτωλή αἴσθηση. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας, ἀπό τοῦ Ἐπισκόπου κάθε τοπικῆς Ἐκκλησίας μέχρι τοῦ νεότερου ὑπαλλήλου Της, μόνο βιώματα ἀγάπης, διακονίας καί θυσίας γιά τό λαό ὀφείλουμε νά τρέφουμε. Δέν ἔχει κανείς τό δικαίωμα νά προδίδει τή Ζωή καί τό Ἔργο τοῦ Κυρίου μας, δέν ἔχει κανείς τό δικαίωμα ἐξ αἰτίας του νά ὑβρίζεται καί νά λαιδορεῖται ὁ Κύριος, δέν ἔχει τό δικαίωμα νά ἀποτελεῖ ζωντανή δυσφήμιση τῆς κατὰ Χριστόν ζωῆς. Δέν συζητῶ βεβαίως τήν ἀγυρτία καί τήν ἐκμετάλλευση τῆς εὐσεβείας τοῦ λαοῦ, πού εἶναι ἔγκλημα κατὰ τῆς Πίστεως καί ὅποιος φτάνει στήν κατάντια αὕτη δείχνει, ὅτι ἔχει διεφθαρμένη ψυχή, πού δέν μπορεῖ νά ἔχει φυσικά καμία σχέση μέ τήν Ἐκκλησία.

Ἔκτον. Ἐννοεῖται, ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι στά μέσα ἐπικοινωνίας τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν προϋπόθεση τῆς βίωσης τῆς Ὁρθόδοξης πνευματικότητας ἐφαρμόζουν μέ αὐστηρότητα τόν κώδικα τῆς δεοντολογίας. Αὐτό τό πιστοποιεῖ καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν τόνισε στόν μαθητή του Τιμόθεο, ὅτι «δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται», ἀλλά αὐτός εἶναι γιά τούς ἀνόμους καί ἀνυποτάκτους (Α΄ Τιμ. α΄ 9). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀναφέρεται στό Μωσαϊκό Νόμο, ἀλλά, κατ' ἐπέκταση, ὁ σωστός ἄνθρωπος δέν χρειάζεται νά διαβάζει τό Νόμο γιά νά ξέρει πῶς θά συμπεριφερθεῖ. Τό ἴδιο καί ἐμεῖς, ὅταν ἀγαπᾶμε καί σεβόμεθα τόν κάθε ἄνθρωπο, δέν μπορούμε νά τόν ἀδικήσουμε, οὔτε νά τοῦ προκαλέσουμε δυσάρεστα συναισθήματα.

Ἑβδομον. Ἡ ἐπικοινωνία τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας μέ τό λαό πρέπει νά ἀποπνέει χριστιανικό ἦθος καί συναισθήματα ἐλπίδας καί ἐλευθερίας. Ἐμεῖς πιστεύουμε, ὅτι μόνο κατὰ Χριστόν ὑπάρχει ἐλευθερία. Ὅλα τά ὑποκατάστατα τῆς κατὰ Χριστόν ἐλευθερίας περιέχουν δεσμά καί ἐκμετάλλευση.

Ὅγδοον. Ὅσοι ἐπικοινωνοῦμε μέ τό λαό, λέμε πάντα μέ παρρησία τήν ἀλήθεια, ὅσο κι ἂν αὐτό κοστίζει. Χωρίς νά μᾶς λείπει ἡ διάκριση καί ἡ ἐπίγνωση τοῦ τί ἐκπροσωποῦμε, δέν μᾶς ἐπιτρέπεται νά κάνουμε πολιτική, ἤ, πολύ περισσότερο, δέν μπορούμε νά αἰσθανόμαστε ἔναντι ὁποιοῦδήποτε ἐμπάθεια. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου μας εἶναι σαφής: «Ἀγαπᾶτε τούς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τούς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καί προσεύχεσθε ὑπέρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καί διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε υἱοί τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τόν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καί ἀγαθοὺς καί βρέχει ἐπὶ δικαίους καί ἀδίκους» (Ματθ. ε΄ 44-45). Διάβασα πρό ἡμερῶν στοὺς Τάιμς τοῦ Λονδίνου, ὅτι στή Μεγάλη Βρετανία παραιτήθηκε ἐφημέριος τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἀπό τό ὑπουργημά του, γιατί δέν μπορούσε νά ξεπεράσει τή δολο-

φονία τῆς θυγατέρας του, 24 ἐτῶν, κατά τήν τρομοκρατική ἐπίθεση στό Λονδίνο τόν περασμένο Ἰούλιο, καί δέν μποροῦσε νά συγχωρήσει τούς δολοφόνους της. Καί διερωτήθηκα, ὅλοι ἐμεῖς πού κοινωνοῦμε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, προσερχόμεθα μέ τή συνείδηση ὅτι ἔχουμε συγχωρήσει ὅλους ὅσοι μᾶς ἀδίκησαν καί μᾶς ἔβλαψαν, καί ἐπιτελεῖ τό διακόνημά του ὁ καθένας μας ἔχοντας τή συνείδηση τῆς συγγνώμης πρὸς ὅλους; Ὅμως, ἐπαναλαμβάνω, δέν διστάζουμε νά λέμε τήν ἀλήθεια πρὸς κάθε κατεύθυνση, μέ ἀγάπη, μέ αὐτοσεβασμό, μέ ἀντικειμενικότητα, μέ μετριοπάθεια.

Ἑνατον. Δέν ξεχνοῦμε ποτέ, ὅτι εἴμαστε μία τοπική Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἀνήκει στήν Οἰκουμενική Ἐκκλησία, ἀφοῦ κοινωνοῦμε τοῦ κοινοῦ Ἀγίου Ποτηρίου μέ ὅλους τούς ἀνά τόν κόσμο Ὁρθοδόξους καί μετέχουμε ὅλοι τοῦ ἰδίου Σώματος, τοῦ ὁποίου Κεφαλή εἶναι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός. Θεωροῦμε ὅλους τούς ὅπου γῆς ἀνθρώπους παιδιά τοῦ Θεοῦ, πού ἀγαπᾶμε καί σεβόμαστε τίς παραδόσεις τους καί, ὅποτε χρειάζεται, ὀφείλουμε νά ὑπηρετοῦμε. Παράλληλα μένουμε πιστοί στά ὅσα «ἐμάθομεν καί ἐπιστώθημεν», ἀγαπᾶμε τήν Πατρίδα μας καί σεβόμαστε τίς Ἀρχές καί τίς Ἀξίες τῆς Παραδόσεώς μας, τίς ὁποῖες μεριμνοῦμε νά μεταλαμπαδεύσουμε στούς νεότερους μας, γιά νά ὑπάρχει ἡ συνέχεια τοῦ Γένους μας. Ἐχουμε προνόμιο εὐθύνης καί διακονίας ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, λόγω τῆς πλούσιας σέ πνευματικούς καρπούς κληρονομιάς μας, καί γι' αὐτή τήν κληρονομιά δέν ἔχουμε τό δικαίωμα νά ἀδιαφορήσουμε. Καί

Δέκατον. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ μόνος θεσμός στήν κοινωνία πού ἔχει ἀνοικτή τήν ἀγκαλιά Της πρὸς ὅλους τούς πολίτες, χωρίς καμία διάκριση. Οἱ θύρες Της εἶναι ἀνοικτές γιά τούς συνανθρώπους μας κάθε ἐπαγγέλματος, κάθε μορφώσεως, κάθε εἰσοδήματος, κάθε φυλῆς, κάθε ιδεολογίας, κάθε κομματικῆς τοποθετήσεως, κάθε ἡλικίας. Ὅταν κατά Χριστόν ἀγαπᾶς, δέν βάζεις χρωματιστά γυαλιά, οὔτε παρα-

μορφωτικούς φακούς, οὔτε μέτρο. Δέν ὑπάρχουν στήν Ἐκκλησία «δικοί καί ξένοι», δέν ὑπάρχουν στήν Ἐκκλησία «ἀντίπαλοι». Καί δέν ἀναμιγνύομαστε στήν πολιτική. Ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι ἐφαρμόζουμε πλήρως στήν ἐκκλησιολογία μας τό λόγο τοῦ Κυρίου «ἀπόδοτε τά τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καί τά τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Ἐκεῖνο πού ὀρισμένοι δέν ἀντιλαμβάνονται στήν Ἑλλάδα εἶναι ἡ σχέση κλήρου καί λαοῦ στήν Ἑλλάδα, εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία συνέβαλε ἐπί αἰῶνες στή διατήρηση τῆς ιδιοπροσωπείας καί τῆς ταυτότητας τοῦ Γένους καί ὅτι σήμερα συμβάλλει στή συνοχή καί στήν ἐνότητα τῆς κοινωνίας ὁλόκληρης καί στήν ἀνεκτικότητα τοῦ διαφορετικοῦ. Αὐτός εἶναι ὁ πολιτισμός μας, ἔστω κι ἂν ὀρισμένοι, ἐν ὀνόματι τοῦ δήθεν ἐκσυγχρονισμοῦ, ἐπιδιώκουν νά τόν ἀλλάξουμε μιμούμενοι κοινωνικά καί ἰδεολογικά ξένα πρότυπα, ὄχι ἀντάξια τῆς κληρονομιάς μας. Πρέπει πάντως νά προσθέσω, ὅτι ἀπό τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καί μέχρι σήμερα ὅλοι οἱ πολιτικοί μας σέβονται τή σμιλευμένη ἐπί αἰῶνες σχέση κλήρου καί λαοῦ καί τήν Παράδοσή μας, καί ἐμεῖς τό ἐκτιμοῦμε δεόντως αὐτό. Γνωρίζουν ὅτι δέν ἀναμιγνύομαστε στήν πολιτική, γνωρίζουν ὅτι τηροῦμε ἀπαρέγκλιτα τό διακριτό ρόλο μας, γνωρίζουν ὅτι αὐτά πού ζητοῦμε εἶναι πρὸς διακονίαν τοῦ λαοῦ, γνωρίζουν ὅτι φιλοδοξία μας μόνη εἶναι ἡ πρόοδος καί ἡ εὐτυχία τοῦ λαοῦ μας. Καί ὅταν λέμε τίς ἀπόψεις μας, τό κάνουμε μέ ἀγάπη καί πόνο γι' αὐτόν τόν τόπο, γιά τήν ἐλευθερία του, ὅπου ἔχουν χυθεῖ ποταμοί αἱμάτων κι ἔχουν θυσιαστεῖ χιλιάδες μαρτύρων.

Καί μετά ἀπό τόν δεκάλογο τῶν γενικῶν θεωρητικῶν ἀρχῶν πού ἐξέθεσα καί πού πρέπει νά διακρίνουν ὅλους ὅσοι ἀπό τήν ποιμαίνουσα Ἐκκλησία ἔχουν ἐπικοινωνία μέ τό λαό, θά ἤθελα νά ἀναφέρω μέ συντομία στήν ἀγάπη σας ἓνα δεκάλογο πρακτικῶν παραινέσεων:

Πρῶτον. Νά μᾶς διακρίνει ἓνας σωστός ἐπαγγελματισμός. Πρέπει ὅ,τι ἀναλαμβάνουμε, νά προσπαθοῦμε νά τό

κάνουμε μέ ἐπιμέλεια καί κατάλληλη προετοιμασία καί ὅσο καλύτερα μποροῦμε. Νά εἴμαστε ἀφοσιωμένοι στήν ἐργασία μας καί νά μή διασπώμεθα καί μάλιστα μέ εὐκολία.

Δεύτερον. Κατά τήν ἐκτέλεση τῆς ἐργασίας μας νά μᾶς διακρίνει ἡ ἀγάπη πρὸς ὅλους καί μεταξύ μας νά ἔχουμε ὁμαδικό πνεῦμα. Γνωρίζετε τήν ἱστορία μέ τὰ κλήματα πού περιγράφει ὁ Λέων Μελαῦ στο βιβλίο του «Ὁ Γέρο-Στάθης». Τό δεμάτι ἀπό τὰ κλήματα εἶναι πολύ ἰσχυρότερο ἀπό ἓνα ἀδύναμο κλῆμα. Ἡ ἐργασία στό Ραδιόφωνο, κυρίως, ἔχει πολλούς πειρασμούς. Ὁ ἐγωισμός εἶναι πολύ κακός σύμβουλος. Ὅμως μέ βάση τίς ἀρχές πού ἀναφέρθηκαν προηγουμένως, διαγκωνισμοί, κατακρίσεις, ὑπονομεύσεις, συκοφαντίες, ἀνέντιμες ἐνέργειες εἶναι παρακμιακές καταστάσεις καί πρέπει νά εἶναι ξένες πρὸς ἐμᾶς. Θά μέ λυποῦσε ἰδιαίτερα τό ἐνδεχόμενο νά μή συμπεριφέρεσθε ὡς μέλη μιᾶς οἰκογένειας καί μέ πνεῦμα διακονίας καί κένωσης ὁ ἓνας πρὸς τόν ἄλλο.

Τρίτον. Ἡ Ἐκκλησία διατηρεῖ καί σήμερα ἀκέραιη τήν Παράδοση τῆς γλώσσας μας. Ὅμως χωρίς καθόλου δική σας εὐθύνη, ἡ καλοδουλεμένη ἐπὶ 3.000 χρόνια αὐτή γλώσσα ἔχει ὑποστεῖ μεγάλη ζημιὰ τὰ τελευταῖα χρόνια. Ἀποτέλεσμα νά μᾶς ξεφεύγουν λάθη γραμματικά, συντακτικά καί νοηματικά. Ἡ συμβουλή μου εἶναι νά ἐμβαθύνετε περισσότερο στή γλώσσα μας καί νά μή χρησιμοποιεῖτε λέξεις τῶν ὁποίων δέν γνωρίζετε τό ἀκριβές νόημα. Ἐπίσης νά ἀκοῦτε τί εἶπατε, ἢ νά ξαναδιαβάσετε αὐτά πού γράψατε καί νά ρωτᾶτε ἄλλους πού γνωρίζουν καλύτερα ἀπό ἐσᾶς τοὺς κανόνες καί τὰ νοήματα τῆς γλώσσας μας. Τὰ λάθη στή γλώσσα πρέπει νά ἀποφεύγονται μέ κάθε τρόπο.

Τέταρτον. Ἀνεξάρτητα ἀπό τήν ἐκπομπή ἢ τό κείμενο, τό περιεχόμενο πρέπει νά ἐμπνέει τό χριστιανικὸ ἦθος. Εἴτε εἶναι εἵδηση, εἴτε συζήτηση, εἴτε ἐπιστημονικὴ ἐκπομπή, εἴτε ἐκκλησιαστικὴ ἐκδήλωση, ὅσοι ἔχουν τήν εὐθύνη τους

πρέπει νά προσέχουν ιδιαίτερα στήν πνευματική ποιότητα τῆς προσφορᾶς τους. Ἡ χρήση ἐκφράσεων ἀγοραίων δέν προσιδιάζει στό ἐκκλησιαστικό ἥθος. Ὁ παρεκτρεπόμενος ἐπισύρει τήν ἀποδοκιμασία τῶν ἀκροατῶν.

Πέμπτον. Παράλληλα μέ τό ἥθος εἶναι καί τό κῦρος τῶν ὧσων λέγονται καί γράφονται ἀπό ἐμᾶς. Βασικότατο στοιχεῖο γιά πέρασμα τοῦ μηνύματός μας εἶναι ἡ ἐγκυρότητα ὧσων γράφουμε καί λέμε. Πάντα πρέπει νά ἔχουμε στό μυαλό μας ὅτι ἡ ἐργασία μας ἐκφράζεται μέσα ἀπό τίς στῆλες ἢ τά ραδιοφωνικά κύματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Καί ὁτιδήποτε ἀνακριβές, ἔχει ἀντίκτυπο σ' αὐτήν.

Ἑκτον. Μαζί μέ τή ἥθος καί τό κῦρος πηγαίνει κι ἡ ἀντικειμενικότητα. Δέν εἶναι δυνατόν νά ἐργαζόμαστε στήν Ἐκκλησία καί νά ἔχουμε ἐμπάθεια κατά ὁποιουδήποτε ἢ νά ἐκφράζουμε προσωπικές μας ἀντιλήψεις. Αὐτές τίς ἀφήνουμε στό σπίτι μας. Στήν Ἐκκλησία καί πιό συγκεκριμένα στό Ναό καί σέ ὁποιοδήποτε ἄλλο χῶρο Τῆς, εἵμαστε γεμάτοι ἀπό Χριστό καί ἔχουμε ἀποθέσει κάθε ἄλλη κοσμική μέριμνα, πού μπορεῖ νά δράσει σέ βάρος τῆς ἀντικειμενικότητας καί τῆς ἀλήθειας. Προσωπικές ἀντεγκλήσεις, φιλονικίες καί μίση δέν ἔχουν θέση στά Μ.Μ.Ε. τῆς Ἐκκλησίας. Ὁφείλουμε νά διδάσκουμε συνεχῶς τήν εὐπρέπεια.

Ἑβδομον. Ἐνα ἀπό τά ζητήματα πού μᾶς ἔχει συστήσει ὁ Κύριός μας νά προσέχουμε, εἶναι ὁ σκανδαλισμός τῶν συνανθρώπων μας. Καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τό ἴδιο μᾶς συνιστᾷ καί τό ἐφάρμοζε μέ αὐστηρότητα στόν ἑαυτό του. Πρέπει νά προσέχουμε τό τί λέμε καί τό τί γράφουμε, γιά νά μή σκανδαλίσουμε ποτέ κανένα. Στό ραδιόφωνο πρέπει νά προσέχουμε τή μουσική πού βάζουμε, ἀκόμη καί τή δημοτική μουσική. Πολλοί πιστοί ἀκοῦνε τά λόγια καί στενοχωροῦνται μαζί μας, γιατί τά θεωροῦν ἄσεμνα. Θέλει προσοχή καί σ' αὐτούς τοὺς εὐαίσθητους συνανθρώπους μας. Βεβαίως θέλει προσοχή καί ἡ προσωπική μας ζωή, ὥστε νά μή σκανδαλίζουμε μέ κάποια ἀπροσεξία μας καί νά μή μειώνεται ἡ

ἀξία τοῦ μηνύματος πού ἐκπέμπουμε.

Ὁγδοον. Ἡ ἐκκλησιαστική ἐνημέρωση σήμερα, στό Ραδιόφωνο κυρίως, περιορίζεται στά ὅσα ἐπισήμως ἡ Ἐκκλησία ἀνακοινώνει. Γίνονται καί ἀξιόλογες ἐκπομπές μέ ἀφιερώματα γενικότερου ἐνδιαφέροντος καί μέ πληροφορίες στήν πνευματική καί ἐκκλησιαστική ζωή τῆς Πατρίδος μας. Μποροῦμε ἀκόμη νά ἐνισχύσουμε τόν τομέα αὐτό καί μέ δικά μας ρεπορτάζ καί μέ εὐρύτερη ἐνημέρωση γιά τό τί συμβαίνει στίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, ἀλλά καί στούς ἐτερόδοξους καί σέ ἄλλα κράτη, καί αὐτά σέ καθημερινή βάση.

Ἐνατον. Νά παρακολουθοῦμε τήν ἐξέλιξη τῆς τεχνολογίας καί νά εἴμαστε πάντοτε στήν πρωτοπορία της, ὥστε νά μή ὑστεροῦμε ἀπό τά ἄλλα Μέσα Ἐπικοινωνίας σέ προσφορά πρὸς τοὺς ἀναγνώστες καί ἀκροατές μας. Ἄλλωστε ἡ συνεργασία μας μέ τά ἄλλα Μ.Μ.Ε. γιά κοινωνικά ζητήματα ἢ στό πλαίσιο κάθε πρωτοβουλίας πού ἐνισχύει τήν κοινωνική ἀλληλεγγύη, ἢ προβάλλει τόν πλοῦτο τῆς ἐθνικῆς μας κληρονομιάς, εἶναι ἐπωφελής γιά ὅλους.

Δέκατον. Ὡς ἐπιστέγασμα ὅλων αὐτῶν πού σᾶς εἶπα καί ὡς βάση γιά τήν πραγματοποίησή τους, πρέπει νά ἔχουμε τήν κατὰ Χριστόν διάκριση πού μᾶς διδάσκουν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Τή θεωροῦν ὡς τήν «μείζονα τῶν ἀρετῶν», γιατί μέ τήν καλλιέργειά της ἀξιολογοῦμε σωστά τό κύριο ἀπό τό δευτερεῦον, τό ὁμορφο ἀπό τό ἄσχημο, τό ὑγιές ἀπό τό βλαβερό. Καί ἡ διάκριση μᾶς βοηθάει νά γνωρίζουμε τό σωστό καί νά τό ἐφαρμόζουμε καί ὄχι νά κάνουμε αὐτό πού ἔγραψε ὁ Ἑρασμος, ὅτι ὁ ἄνθρωπος συνήθως γνωρίζει τό καλό, ἀλλά πράττει τό κακό.

Σεβαστοί πατέρες, ἀγαπητά μου παιδιά,

Σᾶς κούρασα ἴσως μέ τήν παράθεση τῶν σκέψεών μου, ἀλλά νά γνωρίζετε, ὅτι ἐπιθυμῶ νά ἔχουμε τήν ὅσο τό δυνατόν ποιοτικά καλύτερη ἐπικοινωνία μέ τό λαό καί νά προσεγγίζουμε κατὰ τό δυνατόν περισσότερους συνανθρώπους

μας, γιά νά τούς στέλνουμε τό μήνυμα τῆς Σωτηρίας. Ζοῦμε σέ μιὰ ἐποχή πού ὀνομάζεται τῆς παγκοσμιοποίησης καί στήν ὁποία ἡ ἐπικοινωνία παίζει μεγάλο ρόλο. Ἐκατοντάδες εἶναι οἱ τηλεοπτικοί σταθμοί καί χιλιάδες οἱ ραδιοφωνικοί σταθμοί καί οἱ ιστοσελίδες. Μέσα ἀπό τά Μ.Μ.Ε. ὁ καθένας προσπαθεῖ νά περάσει τίς ἰδέες του καί τά βιώματά του. Ἐμεῖς, μέ τίς δυνάμεις πού μᾶς ἔδωσε ὁ Θεός, ἀντιστεκόμαστε στήν ἰσοπέδωση ἀρχῶν καί ἀξιῶν πού ἐπί 2000 χρόνια στολίζουν τίς χριστιανικές χῶρες, καί στήν κατάργηση ἐθνικῶν καί θρησκευτικῶν παραδόσεων, ἐν ὀνόματι κάποιων ἀκατανόητων λογικῶν, πού στήν οὐσία τους ὑποκρύπτουν τή βούληση τῶν ἰσχυρῶν τοῦ κόσμου τούτου, τήν ὁποία θέλουν νά ἐπιβάλουν μέ τήν κοσμική ἰσχύ τους. Ἡ ἱστορία ἔχει ἀποδείξει, ὅτι τελικά νικᾷ πάντοτε ὁ Χριστός. Κι ἐμεῖς αὐτό τό μήνυμα θέλουμε νά τό περνᾶμε πρὸς κάθε κατεύθυνση. Αὐτό βέβαια μᾶς καθιστᾷ στόχους ἐπιθέσεων, ἀλλά ἐκεῖνο πού ὀφείλουμε στόν Κύριό μας καί στήν Ἐκκλησία εἶναι, πρῶτον, νά ἔχουμε ζῶσα καί ζέουσα πίστη· δεύτερον, βίον διαφανῆ καί ἀνεπίληπτο· καί, τρίτον, ταπείνωση καί πνεῦμα διακονίας πρὸς τό λαό. Ἄν τά ἔχουμε αὐτά, δέν φοβόμαστε μπόρες καί τρικυμίες. Αὐτές δέν μᾶς ἀφοροῦν, γιατί ἔχουμε τήν ἐσωτερική πληροφόρηση τῆς ἐπιτέλεσης τοῦ καθήκοντός μας, καθήκοντος καί χρέους πού κανένας ἐκτός ἀπό ἐμᾶς τούς ἴδιους δέν μπορεῖ νά μᾶς κάνει νά τά ἀκυρώσουμε.
